

Miljøvurdering af Poldanors svinefarme i Polen

Udarbejdet af Carl Bro

14. december 2004

1 Introduktion

Investeringsfonden for Østlandene (IØ-fonden) har anmodet Carl Bro om at gennemføre en vurdering af udvalgte miljøforhold i forbindelse med virksomheden Poldanors svinefarme i Polen.

Det er aftalt, at vurderingen skal fokusere på Poldanors håndtering og opbevaring af gylle på svinefarmene. Miljøforhold i forbindelse med stalddrift i øvrigt samt i forbindelse med udbringning af gylle er således ikke vurderet. Det skal dog bemærkes, at der ved besigtigelsen af farmene ikke umiddelbart indenfor disse områder blev konstateret forhold, der er i strid med dansk eller polsk lovgivning. Poldanor vurderes desuden at overholde reglerne for jordtilliggende.

Gennemgangen er udført i perioden 10 – 12. december 2004 af et team bestående af en dansk miljøkonsulent, en dansk landbrugskonsulent og en polsk landbrugs- og miljøkonsulent. Gennemgangen omfattede besigtigelse af gylleforholdene på 6 af Poldanors 14 svinefarme i Polen samt gennemgang af en række miljørelaterede dokumenter (jf. bilag 1).

De 6 udvalgte svinefarme omfatter dels 2 farme med åbne laguner, som er blevet kritiseret i pressen, og dels 4 farme med overdækkede laguner. Nærværende rapport indeholder Carl Bros observationer og konklusioner fra gennemgangen.

2 Konklusioner og anbefalinger

2.1 Generelt

Den overordnede konklusion fra gennemgangen er, at Poldanor overholder den polske lovgivning. På enkelte punkter, som f.eks. overdækning af laguner på to farme, overholdes den danske lovgivning ikke, men det er dokumenteret at Poldanor enten er i gang med at udføre de nødvendige ændringer, eller har ansøgt myndighederne om tilladelse hertil og blot venter på de krævede godkendelser.

Alle nye laguneanlæg er etableret i overensstemmelse med dansk og polsk lovgivning.

På Poldanors budget for 2005 er der afsat ca. 8,9 mio. DKK til konstruktion

af nye laguner.

Alle lovpligtige godkendelser er på plads. Tilsynsmyndighederne (WIOS) i regionerne Pommern og Vest-Pommern, de to regioner hvor stort set samtlige farme ligger, er kontaktet og bekræfter, at der ikke er udestående sager med virksomheden.

2.2 Farme med åbne laguner

To af Poldanors 14 farme har åbne laguner. Disse blev besøgt.

Koszala

De 3 åbne laguner er ved at blive overdækket. Allerede i september i år blev der tegnet kontrakt med et autoriseret polsk firma herom. Arbejdet blev påbegyndt i november og forventes færdigt inden 1. januar 2005. Poldanor vil således overholde det polske krav om overdækning af gyllebeholdere inden 1. maj 2005, også selvom arbejdet skulle blive forsinket grundet frost.

Ved besigtigelsen kunne det konstateres, at i hvert fald den ene lagune er etableret med bundmembran og drænlag under. Det vurderes, at det samme er tilfældet for de to øvrige laguner, der i øvrigt er identiske og etableret på samme tidspunkt.

Poldanor har planlagt etablering af nye laguner i 2005 og 2006 jf. budget. Den igangværende overdækning er således midlertidig, men det anbefales alligevel at fastgøring af overdækning til betonkanter udføres med skinner.

Mietno

Der er to laguner, begge åbne.

Den eksisterende opbevaringskapacitet svarer til 4 måneders gylleproduktion, hvilket er minimumskravet i polsk lovgivning fra 1. oktober 2008, men under minimumskravet i den nuværende danske lovgivning. Den overskydende gylle køres til nærliggende farme i de perioder, hvor der ikke køres gylle ud på markerne.

De to eksisterende laguner er under overfladens beton forsynet med et lag sand og to membraner, og under membranerne er der yderligere et lag sand og et lag letbeton, altså opfyldes også den nuværende polske og danske lovgivning.

Poldanor har indsendt ansøgning om etablering af ny fortank og 3 nye laguner med en samlet opbevaringskapacitet på 28.000 m³, og afventer en

godkendelse heraf før påbegyndelse af arbejdet.

Det anbefales, at Poldanor senest d. 1. maj 2005 dykker indløbsrøret til fortanken og overdækker denne samt inspektionsbrønden.

2.3 Øvrige farme

De 10 laguner, som Poldanor selv har etableret, overholder kravene i både dansk og polsk lovgivning. De er opbygget med bundmembran, drænlag, sikkerhedsmembran og kontrolbrønd. De er svejset sammen af autoriseret personale og forsvarligt forankret i en låserende. De opfylder desuden EUs vejledende krav til "best available technique" (BAT).

De to farme med gylletanke i beton, har et velfungerende flydelag, hvilket er BAT m.h.t. reduktion af ammoniak og lugt.

2.4 Vurdering af miljøpåvirkningerne fra gylleopbevaringen

På baggrund af de gennemsete målinger af kvaliteten af vandet i farmenes drikkevandsboringer samt i grundvand og overfladevand i lokaliteter og recipienter nær Poldanors farme kan det konstateres, at der ikke er overskridelser af grænseværdier, hvilket også er konkluderet i myndighedernes rapporter.

Ved de foretagne besigtigelser og ud fra de udleverede oversigtsplaner kan det konstateres, at Poldanor råder over markerne i en radius af minimum 300 meter omkring farmenes laguner og gyllebeholdere. På baggrund af erfaringstal fra Danmark må det derfor konkluderes, at ammoniakdepositionen fra stalde og gyllelaguner ikke vil være væsentlig udenfor virksomhedens arealer, ligesom der ikke vurderes at kunne være væsentlige lugtgener for naboer.

Den nødvendige kapacitet for 12 måneders opbevaring er beregnet til ca. 250.000 m³. Den tilstedeværende kapacitet er altså mere end tilstrækkelig selv for 12 måneders opbevaring.